

PATENTOVÝ SPIS

(19)
ČESKÁ
REPUBLIKA

ÚŘAD
PRŮMYSLOVÉHO
VLASTNICTVÍ

(21) Číslo přihlášky: 2001 - 2077

(22) Přihlášeno: 08.06.2001

(40) Zveřejněno: 16.01.2002

(Věstník č. 1/2002)

(47) Uděleno: 23.07.2002

(24) Oznámeno udělení ve Věstníku: 11.09.2002

(Věstník č. 9/2002)

(1) Číslo dokumentu:

290 708

(13) Druh dokumentu: B6

(51) Int. Cl.:

C 07 C 303/44

C 07 C 311/39

C 07 B 57/00

(73) Majitel patentu:

FARMAK, A.S., Olomouc, CZ;

(72) Původce vynálezu:

Hradil Pavel doc. Ing. CSc., Bohumovice, CZ;

Urbášek Miroslav Ing., Olomouc, CZ;

Kvapil Lubomír RNDr., Slatinice, CZ;

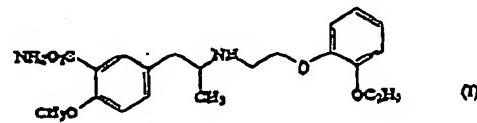
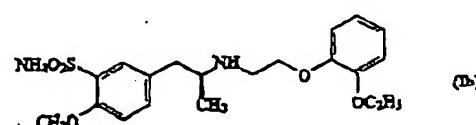
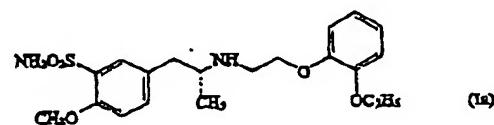
Šlezár Petr Ing., Olomouc, CZ;

(54) Název vynálezu:

Způsob přípravy R- a S-izomerů 5-((2-(2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu

(55) Anotace:

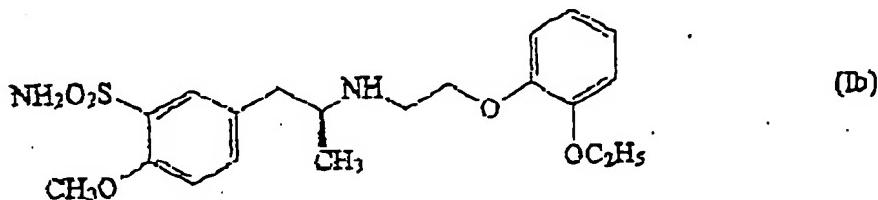
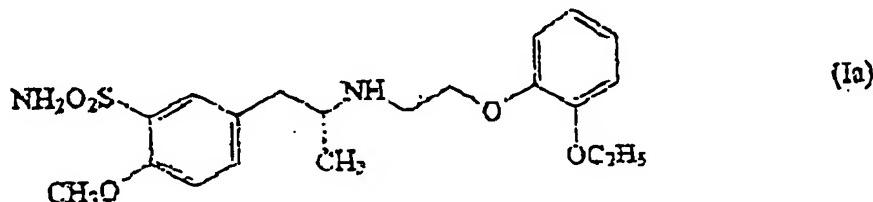
Způsob přípravy opticky čistých enantiomerů R-(-)-tamsulosinu vzorec (Ia) a S-(-)-tamsulosinu vzorec (Ib) stejným racemickým tamsulosinu vzorec (I) působením kyseliny (1R)-(-)-kaft-10-sulfonové resp. (1S)-(+)-kaft-10-sulfonové v prostředí organických rozpouštědel, vody nebo jejich směsi.

Způsob přípravy R- a S-izomerů S-(2-((2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu

5 Oblast techniky

Vynálež se týká nového způsobu přípravy opticky čistých enantiomerů (R)-S-(2-((2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu [R-(-)-tamsulosin] vzorce Ia a (S)-S-(2-((2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu [S-(+)-tamsulosin] vzorce Ib. R-(-)-tamsulosin vykazuje hypotenzní účinky a používá se k léčbě řady chorob např. benigní prostatické hypertrofie.

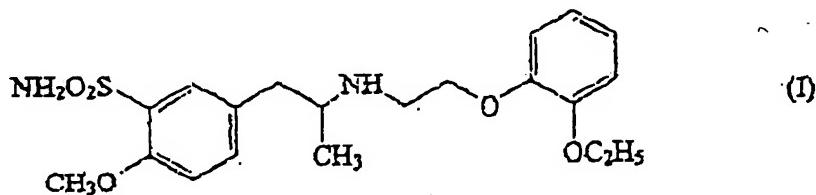

15

Dosavadní stav techniky

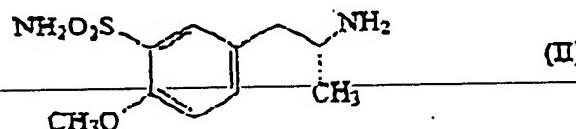
Doposud nebyla popsána práce, která by se zabývala přípravou opticky aktivního R-(-)-tamsulosinu (Ib) a S-(+)-tamsulosinu (Ib) řezením racemického tamsulosinu vzorce I.

20

První práce zabývající se pouze syntézo racemického tamsulosinu I je US 4 703 063. Další navazující práce vycházejí z opticky aktivního aminu vzorce II a jeho následného zpracování na opticky aktivní R-izomer Ia. Tato myšlenka je zpracována např. v patentu EP 380 144 případně patentu EP 257 787. Příprava radioisotopů tamsulosinu je popsána také v práci (J. Labelled Comp. and Radiopharm Vol. XXVII, No 2, 171). Autoři připravují tuto látku tak, že vychází z derivátu opticky aktivního 4-methoxysafentaminu a jeho následnými reakcemi připraví optický amin II,

30

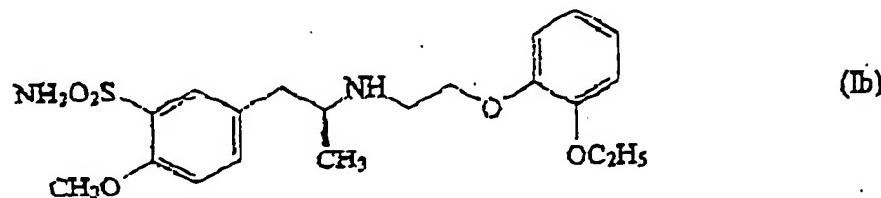
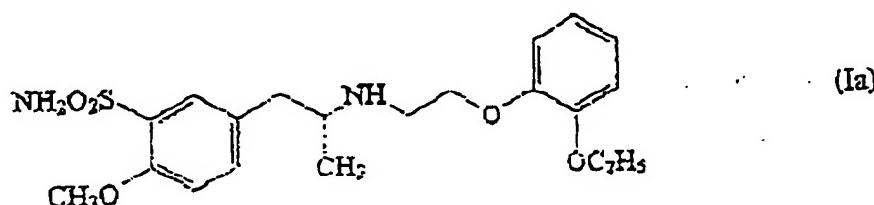
který se opět sledem reakcí převádí na žádaný R-($\leftarrow\right)-$ tamsulosin Ia.

5 Nevýhodou těchto postupů je komplikovaná výroba opticky aktivního aminu a nutnost citlivé volby reakčních podmínek v průběhu mnoha stupňů, aby nedošlo k racemizaci opticky čistých intermediátů. V případě, že dojde k racemizaci i částečné, zcela chybí postup pro přepracování produktu.

10

Podstata vynálezu

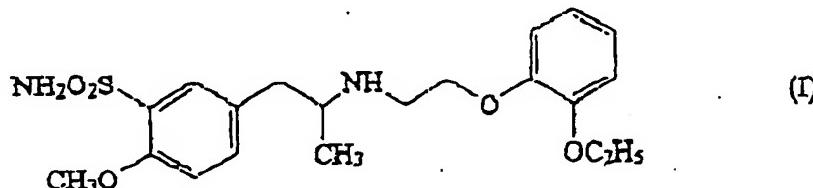
Uvedené nevýhody odstraňuje postup podle vynálezu, kterým je způsob přípravy opticky čistých enantiomerů (R)-S-((2-(2-ethoxyphenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu [R-($\leftarrow\right)-$ tamsulosin] vzorce Ia a (S)-S-((2-(2-ethoxyphenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu [S-($\rightarrow\right)-$ tamsulosin] vzorce Ib.

20

Podstata vynálezu je, že

(A) se provede štěpení racemického tamsulosinu vzorce I

25

příkrobením kyseliny (1R)-($\leftarrow\right)$ -kafr-10-sulfonové resp. (1S)-($\rightarrow\right)$ -kafr-10-sulfonové v prostředí organických rozpouštědel, vody nebo jejich směsí:

(B) vykrystalovaná sůl R-($-$)-tamsulosinu nebo S-($+$)-tamsulosinu se dále čistí kryštalizací z organických rozpouštědel, vody nebo jejich směsi, do požadované optické čistoty;

(C)-působením alkalií se ze soli R-($-$)-tamsulosinu nebo S-($+$)-tamsulosinu uvolní báze vzorce (Ia) nebo báze vzorce (Ib).

Další podstatou vynálezu je, že krok (A) a (B) se provádí v prostředí vody.

Další podstatou vynálezu je, že krok (A) a (B) se provádí v prostředí alkoholu.

Tento postup umožňuje dosáhnout optické čistoty vyšší než 99 %.

Po izolaci se R-($-$)-tamsulosin Ia nebo S-($+$)-tamsulosin Ib převádí běžným způsobem na farmaceuticky účinnou sůl.

Příklady provedení vynálezu

Podstača postupu podle vynálezu je bliže objasněna v následujících příkladech. Tyto příklady mají pouze ilustrativní charakter a v žádném případě neomezují rozsah vynálezu.

Příklad 1

K 200 ml methanolu se přidá 20 g racemického tamsulosinu I. Vzniklá směs se zahřeje k varu. Po rozpuštění pevného podílu se roztok zfiltruje s aktivním uhlím. K filtrátu se přidá 11,5 g kyseliny (1R)-($-$)-kafr-10-sulfonové a směs se míchá do vyloučení krystalu. Vyloučený krystal se odsaje a promyje methanolem. Poté se za varu rozpustí v methanolu, zfiltruje s aktivním uhlím. Vyloučený produkt se odfiltruje. Tato operace se třikrát opakuje. Získaný produkt se rozpustí v methanolu a zalkalizuje vodním čpavkem. Vyloučený R-($-$)-tamsulosin se odsaje, promyje vodou a usuší při 60 °C. Uvedeným postupem se získá 1,9 g (R)-($-$)-tamsulosinu vzorce Ia o optické čistotě 99,1 % (stanovenno kapilární elektroforézou).

Příklad 2

K 400 ml ethanolu se přidá 20 g racemického tamsulosinu I. Vzniklá směs se zahřeje k varu, po rozpuštění pevného podílu se roztok zfiltruje s aktivním uhlím. K filtrátu se přidá roztok 11,5 g kyseliny (1S)-($+$)-kafr-10-sulfonové v methanolu a směs se míchá do vyloučení krystalu. Vyloučený krystal se odsaje, promyje methanolem a usuší. Uvedeným postupem se získá sůl obsahující 55 % S-($+$)-tamsulosinu Ib.

Příklad 3

2 g soli (1S)-($+$)-kafr-10-sulfonové s tamsulosinem obsahující 90% S-($+$)-tamsulosinu Ib se za varu rozpustí v 50 ml vody, po filtrace s aktivním uhlím, ochlazení a kryštalizaci se získá 1,3 g soli obsahující 91,5 % S-($+$)-tamsulosinu.

Průmyslová využitelnost

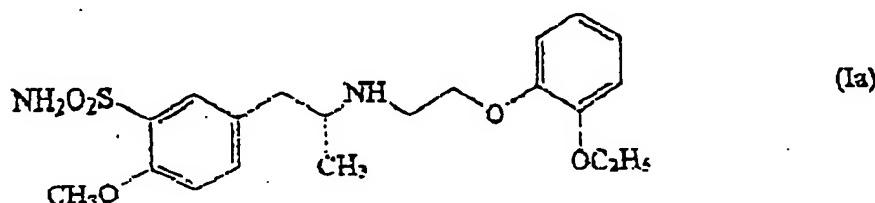
Způsob přípravy opticky čistých enantiomerů (R)-5-(2-((2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)-propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu (R-(-)-tamsulosin) vzorec Ia a (S)-5-(2-((2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu (S-(+)-tamsulosin) vzorec Ib je možno uplatnit ve výhodných technickoekonomických podmínkách, při současném dodržení dostatečně vysoké výtěžnosti s vysokou čistotou.

10

PATENTOVÉ NÁROKY

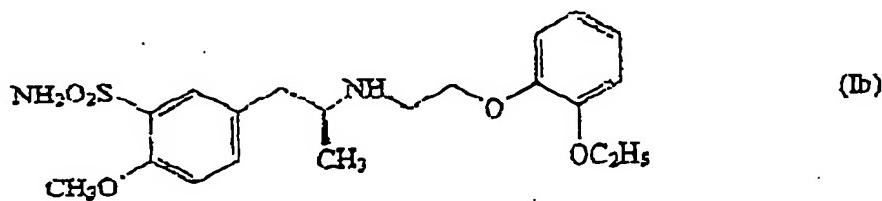
15

1. Způsob přípravy opticky čistých enantiomerů (R)-5-(2-((2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)-propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu [R-(-)-tamsulosin] vzorec Ia

20

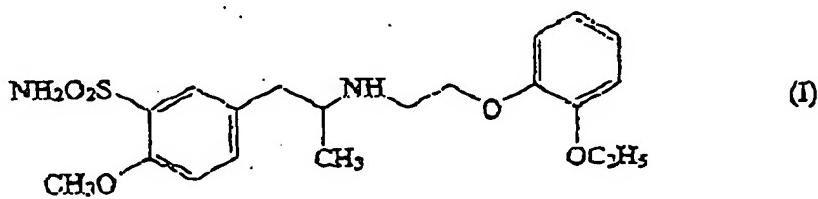
a (S)-5-(2-((2-ethoxyfenoxy)ethyl)amino)propyl)-2-methoxybenzensulfonamidu [S-(+)-tamsulosin] vzorec Ib

25

vyznačující se tím, že

(A) se provede štěpení racemického tamsulosinu vzorce I

30

působením kyseliny (1R)-(-)-kafr-10-sulfonové resp. (1S)-(+)-kafr-10-sulfonové v prostředí organických rozpouštědel, vody nebo jejich směsí;

35 (B) vykryštalovaná sůl R-(-)-tamsulosinu nebo S-(+)-tamsulosinu se dále čistí krystalizací z organických rozpouštědel, vody nebo jejich směsí do požadované optické čistoty;

(C) působením alkalií se ze soli R-(~)-tamsulosinu nebo S-(+)-tamsulosinu uvolní R-(~)-tamsulosin vzorce Ia nebo S-(+)-tamsulosin vzorce Ib.

2. Způsob podle nároku 1, vyznačující se tím, že krok (A) a krok (B) se provádí v prostředí alkoholu.

3. Způsob podle nároku 1, vyznačující se tím, že krok (A) a krok (B) se provádí v prostředí vody.

10

Konec dokumentu

15